

Levegő Munkacsoport

GREENPEACE

Tele a tüdőnk a piSZMOGással!

A Levegő Munkacsoport és a Greenpeace sajtó-háttéranyaga

Budapest, 2008. január 29.

A korábban a svábhegyi Országos Gyermekallergológiai, Pulmonológiai és Fejlődésneurológiai Intézetben kezelt, légúti megbetegedésben szenvedő gyermekek a kormány döntése miatt Budapest egyik legforgalmasabb útja melletti gyermekkórházban kaptak helyet. Azok a gyerekek, akik többsége valószínűsíthetően a levegő szennyezettsége miatt lett beteg, most kénytelenek töményen szívni a teher- és személyautók bűzét akkor is, ha csak kontrollra érkeznek a kórházba. Azt pedig vizsgálatok hosszú sora bizonyítja, hogy a szennyezett levegő súlyosbítja a beteg gyermekek állapotát, és a ma még egészséges gyermekeknél is allergiát, asztmát és egyéb betegségeket okoz. Sajnos ma már a gyermekintézmények (gyermekgyógyászatok, iskolák, óvodák, bölcsődék) jelentős része is erősen szennyezett levegőjű területen, forgalmas utak mentén található.

Mi is már csak játékbabákat merünk kihozni az utcára, hiszen Budapesten átlagosan minden második nap határérték feletti a levegő szennyezettsége.

A civil szervezetek követelik, hogy a szmogriadó-rendeletben szereplő küszöbértékeket csökkentsék. Jelenleg olyan magas a határérték, hogy egyszer sem kellett elrendelni a szmogriadót, annak ellenére, hogy már nem látunk át a szmogon. A főváros vezetése mindig megvárja, amíg az időjárás egy jó nagy szélviharral kitakarítja a város levegőjét – helyettük!

A civil szervezetek azt is követelik, hogy mérjék az egészséget leginkább veszélyeztető finom porszemcsék (PM2.5) számát, hiszen ma ilyen mérés nem folyik.

Mindez már hosszú évek óta így van – annak ellenére, hogy politikusaink pontosan tudják: nélkülözhetetlen a tiszta levegő. Ezt bizonyítja, hogy a miniszterek, a pártelnökök, a főváros vezetői mind jó levegőjű helyre költöztek, ilyen helyen nevelik gyermekeiket. Demszky Gábor főpolgármester Buda és Budakeszi határán lakik. Kóka János pártelnök, volt gazdasági és közlekedési miniszter a Normafánál építkezett. Orbán Viktor, a legnagyobb ellenzéki párt elnöke, akinek öt gyermeke egészségét kell védenie, a II. kerületben, fent a hegyen építkezett, messze a nagy gépkocsi-forgalomtól. Gyurcsány Ferenc, aki két kiskorú gyermeket nevel, Budán a Rózsadomb tetején rendezkedett be.

A Fővárosi Önkormányzat pedig egyre csak ígéret. Elfogadott egy kiváló Levegőtisztaságvédelmi Programot és egy egyszerű Környezetvédelmi Programot. Mindkettővel csupán az a gond, hogy a bennük foglalt sok szép gondolatból alig valósul meg valami.

Egy évvel ezelőtt indította Stop Szmog kampányát a Greenpeace, a Critical Mass és a Levegő Munkacsoport. Az akkori demonstrációt követő tárgyalásokon a fővárosban ezen témákért felelős alpolgármester, Hagyó Miklós, aki szintén Budán, a XII. kerületben lakik, a következőket ígérte (zárójelben értékeljük az eddig történeteket):

1. **A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium illetékes főosztályánál kezdeményezni fogják a tájékoztatási és riasztási küszöbértékeket rögzítő miniszteri rendelet módosítását.** (Tudomásunk szerint semmilyen előrelépés nem történt.)
2. **A BKV a legkorszerűbb új, részecskeszűrővel felszerelt autóbuszokat vásárol, és a régieket folyamatosan kiiktatja a forgalomból. A BKV alvállalkozóitól is meg fogja követelni a környezetbarát járművek üzemeltetését.** (Jelenleg a BKV ismét használt, részecskeszűrővel nem felszerelt buszokat tervez beszerezni.)
3. **Mintegy ötven helyszínen pályázatot nyújtanak be buszsáv kialakítására a tömegközlekedés előnyben részesítése érdekében. 2007-ben elsősorban az útfelújítások során alakítanak ki buszsávot, például a XII. kerületi Hegyalja úton; a X. kerületi Vajda Péter utcában, valamint a XIII. kerületi Vágány utcában.** (Több helyen valóban kialakítottak buszsávot, ami több tízezer ember napi utazását könnyítette meg. Azonban az eredeti tervekben erre a célra szánt – egyébként is kis összegű – forrásokat végül a harmadára csökkentették.)
4. **A Pénzügyminiszternek levelet írnak annak érdekében, hogy adódifferenciálással ösztönözzék a részecskeszűrőkkel felszerelt járművek elterjedését.** (Miután a Levegő Munkacsoport elkészítette egy ilyen levél tervezetét, a Fővárosi Önkormányzat levelet küldött a Pénzügyminisztériumnak. A gyakorlatban viszont nem történt előrelépés.)
5. **Egyeztetnek a Gazdasági és Közlekedési Minisztériummal annak érdekében, hogy az M0-s északi hídjának megépítése után ne zúduljon elviselhetetlen forgalom Észak-Budapestre.** (A hidat néhány hónap múlva átadják a forgalomnak. A kedvezőtlen hatások elkerülése érdekében tervezett intézkedésekről nem tudunk.)
6. **A parkolási helyzet felülvizsgálata kapcsán bevonják a civil szervezetek szakértőit és más érintetteket a munkába.** (2007 decemberében a Levegő Munkacsoport rendezett konferenciát a témáról, amelyre meghívta a Fővárosi Önkormányzat illetékeseit is... A gyakorlatban semmilyen előrelépés nem történt.)
7. **A tehergépkocsik forgalmát korlátozzák.** (Ezen a téren komoly – bár messze nem elégséges – előrelépés történt a behajtási díjak emelésével és kiterjesztésével.)
8. **A környezeti állapot minősítése és a további stratégiai (rendezési) tervek figyelembevételével meghozott intézkedések tervezése a - nyilvános egyeztetési folyamat eredményeképpen létrejövő, majd a Közgyűlés által elfogadott - Környezetvédelmi Program keretén belül folyik. A lehetséges megoldások a Környezetvédelmi Program Közgyűlési elfogadásával együtt meghozott további közgyűlési határozatok, rendeletek (pl. költségvetés) függvénye.** (A Környezetvédelmi Programot a Fővárosi Közgyűlés elfogadta, abba beépítették a Levegő Munkacsoport javaslatának túlnyomó részét. A Program által előirányzott gyakorlati lépésekre viszont alig került sor. Így például bár megkezdődött a városközpont forgalomcsillapítása, azonban tényleges kivitelezésre egyelőre se határidőt, se forrást nem állapítottak meg. A kerékpáros és gyalogos közlekedés feltételeinek javítása csigalassúsággal halad. A zöldterületek védelme helyett tovább folyik ezek átminősítése, beépítése.)

A hatályos uniós és magyar jogszabályok szerint a levegő porszennyezettsége egy évben legfeljebb 35 napon haladhatja meg az egészségügyi határértéket. Most a magyar kormány sikeresen sikerült Brüsszelben kijárnia, hogy ez alól az előírás alól az Európai Unió 3 éves felmentést adjon Magyarországnak. Ez egyrészt alkotmányossági aggályokat is felvet, hiszen az Alkotmánybíróság korábbi határozatában rögzítette, hogy a környezetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjét nem szabad csökkenteni. Még ennél is sokkal súlyosabb, hogy az intézkedések elodázásával tovább növekszik az asztmás, allergiás, tüdőrákos és egyéb megbetegedések száma.

A légszennyezettség hatása a gyermekekre

Gyermekkorban a krónikus légúti betegek elsősorban asztmások. Közülük Budapesten körülbelül 15-20 ezer él. Kisebbik részük, 30-40 százalékuk szerencsére könnyebb eset, időnként alkalmazott hörgőtágító gyógyszerrel teljesen jól van. Kisebbik részük, 30-40%-uk könnyebb eset, időnként alkalmazott hörgőtágító gyógyszerrel teljesen jól vannak. További **30-40 százalékuknak minden héten van panasza, azonban életmódjukat nem korlátozza a betegség. Végül 15-20 százalékuknak akár minden nap van panasza, életmódjukat, sportolásukat is korlátozza a betegség.** A csecsemők és kisdetek közül jó néhány ezren később nagyrészt kinövik ezt a problémát, de az életük első éveiben a hörgőrendszerük fejletlensége miatt sok légúti panaszuk van.

A gyermekek sérülékenyebbek a környezet kémiai szennyeződéseivel szemben a következő okok miatt:

- A gyermekeket jobban eléri a környezeti ártalom, ugyanis testsúlyra számítva több vizet isznak, több ételt fogyasztanak és több levegőt szívnak be. Ehhez jön még az, hogy amit a kisebb gyermekek kézbe vesznek, azt a szájukba is dugják, továbbá hogy játék közben közel vannak a földhöz.
- A gyermekek anyagcsere-folyamatai – főleg az élet első néhány hónapjában – még éretlenek és ennek következtében kevésbé alkalmasak arra, hogy lebontsák, méregtelenítsék, vagy kiválasszák a kémiai szennyeződéseket.
- A csecsemő, a gyermek szervezetében a kémiai szennyeződés miatt kialakult károsodás általában élethossziglan tart.
- A gyermekek előtt hosszabb élet áll, mint a felnőttek előtt, tehát a szennyeződések károsító hatása sok-sok évtizeden át jelentkezik.
- Egy magyar kutató angolai vizsgálataiból derült ki, hogy az ismert légúti allergének és a levegő szennyezésében szerepet játszó alakos elemek egymás hatását erősítik és kifejezett károsodást okoznak. Ezt szövettenyészetekben igazolták.
- A légúti allergiás megbetegedésben szenvedők száma világszerte és hazánkban is rohamosan növekszik. Az életmódváltással és a környezeti tényezőkkel evidens összefüggések mutathatóak ki. Magyarországon a 70-es években néhány tized százalék volt asztmás a

gyermek között, szénanáthás gyermekkorút pedig szinte nem is lehetett találni. Most 4-8 százalék az asztmások aránya, és 10 százalék fölötti a szénanáthásoké, akiknek többsége pollenérzékeny. Világszerte hasonló tendenciák vannak. Sok országban a Magyarországinál sokkal magasabb százalékok is előfordulnak

- Japánban az autópályák közelében élők között igen sok a cédrus pollen allergia, bár a cédrus ősidők óta honos ezeken a területeken, és talán már évezredek óta békésen él együtt a japánokkal, most a diesel autók kipufogógázában levő koromszemcsék és a pollenek együttesen ezt a megbetegedést mégis gyakorivá teszik.
- Nemzetközi adatok szerint a gyermekek ki vannak téve 80 ezer szintetizált vegyszernek, amelyek közül 2863-ból nagyon sokat gyártanak (soknak hívják azt, ha évi legalább fél millió kilogramm készül belőlük és széles körben kerülnek a környezetbe). Ezek nagy része látszat szerint nem okoz ártalmat, de nem egészen 10 százalékuk igazoltan károsítja a gyermekeket, illetve a fejlődő szervezetüket.
- **A legfontosabb légúti szennyezők: a kis részecskék, , a nitrogén-oxidok, az ózon, a kén-dioxid és a szén-monoxid. Budapesten ezek döntően a gépkocsikból származnak.** Ezek az anyagok főleg légúti problémákat okoznak, nehézlégzést, asztma-fellángolást. **Rövidítik az életet és szerepük van a hirtelen csecsemőhalálban.**
- A környezet tényezői és az életkorváltozás egyéb körülményei elősegítik a légúti allergiás betegségek kialakulását olyan helyeken is, ahol a környezetszennyezés ellen hatékony lépéseket tesznek. A hörghurutos megbetegedések számát (főleg az elhúzódókét) viszont csökkenti, ha a környezetet ilyen szempontból rendezzük. A két német állam egyesülésekor kiderült, hogy az allergiás betegségek a nyugatnémet területen gyakoribbak (bár itt volt a jobban ellenőrzött környezet, magasabb a technikai-civilizációs életszínvonal). Kelet-Németországban több volt a környezeti szennyeződés, több a légúti gyulladás, és mégis valamivel kevesebb az allergiás légúti megbetegedések száma. (Az adatok Münchenre, illetve Lipszóra és Halle-re vonatkoznak.)

Budapest, 2008. január 28.

*Dr. Cserhádi Endre egyetemi tanár
I. sz. Gyermekklinika*

Budapest: Nagytétény
2008. 01. 01 00:00 - 2008. 01. 29. 23:00

DÖNTÉSHOZÓINK A TISZTA LEVEGŐT VÁLASZTOTTÁK

